

**RASEINIŲ R. NEMAKŠČIŲ MARTYNO MAŽVYDO GIMNAZIJOS
DIREKTORIUS**

ĮSAKYMAS

**DĖL RASEINIŲ R. NEMAKŠČIŲ MARTYNO MAŽVYDO GIMNAZIJOS
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOS PATVIRTINIMO**

2025 m. kovo d. Nr.
Nemakščiai

Vadovaudamasi Raseinių rajono savivaldybės mero 2025 m. kovo 3 d. potvarkiu Nr. M-141 „Dėl pritarimo Raseinių r. Nemakščių Martyno Mažvydo gimnazijos ikimokyklinio ugdymo programai“,

t v i r t i n u Raseinių r. Nemakščių Martyno Mažvydo gimnazijos ikimokyklinio ugdymo programą (pridedama).

Direktorė

Dalia Mačiulaitienė

RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS MERAS

POTVARKIS

**DĖL PRITARIMO RASEINIŲ R. NEMAKŠČIŲ MARTYNO MAŽVYDO GIMNAZIJOS
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMAI**

Nr.
Raseiniai

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 25 straipsnio 5 dalimi, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 7 straipsnio 4 dalimi, Ikimokyklinio ugdymo programos gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. V-1142 „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“, 46 punktu:

1. P r i t a r i u Raseinių r. Nemakščių Martyno Mažvydo gimnazijos ikimokyklinio ugdymo programai (pridedama).

2. Į p a r e i g o j u Raseinių r. Nemakščių Martyno Mažvydo gimnazijos direktorių patvirtinti ikimokyklinio ugdymo programą.

3. N u s t a t a u, kad šis potvarkis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo paskelbimo ar įteikimo suinteresuotai šaliai dienos gali būti skundžiamas Regionų administracinio teismo Šiaulių rūmams (Dvaro g. 80, LT-76298 Šiauliai).

Savivaldybės meras

Arvydas Nekrošius

PATVIRTINTA

Raseinių r. Nemaškčių Martyno Mažvydo
gimnazijos direktoriaus 2025 m. d.
įsakymu Nr.

PRITARTA

Raseinių r. Nemaškčių Martyno Mažvydo
gimnazijos tarybos 2025 m. vasario 3 d.
nutarimu (protokolo Nr. 2)

PRITARTA

Raseinių rajono savivaldybės mero
2025 m. d. potvarkiu Nr. M-

RASEINIŲ R. NEMAKŠČIŲ MARTYNO MAŽVYDO GIMNAZIJOS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

„AŠ UŽAUGSIU PAMAŽU“

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Švietimo teikėjo pavadinimas - Raseinių r. Nemakščių Martyno Mažvydo gimnazija.

Teisinė forma ir priklausomybė - biudžetinė įstaiga.

Grupė - bendrojo ugdymo mokykla.

Adresas: Laisvės g. 11, Nemakščiai, Raseinių r. sav., el. paštas info@nemaksciugimnazija.lt, tel. (0 428) 48 387, mob. +370 682 12 399.

Raseinių r. Nemakščių Martyno Mažvydo gimnazija (toliau - gimnazija) – juridinis asmuo, nesiekianti pelno Raseinių rajono savivaldybės institucija.

Programa skirta vaikams nuo 2 iki 6 metų. Ugdymo programos turinys sudarytas taip, kad jį būtų galima lanksčiai taikyti atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius poreikius, teikti siūlymus ir rinktis veiklą pagal savo interesus bei poreikius.

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(-si)

Kiekvieno vaiko raida ir ugdymasis pasižymi unikaliais bruožais. Mokytojai pasitiki natūraliomis vaiko galiomis augti ir ugdytis, sudaro sąlygas prigimtiniams galioms plėtotis, pripažįsta ir gerbia skirtybes, pasiekimų įvairovę, kuria galimybes skleisti vaikų individualumui. Kiekvienas vaikas aktyviai mokosi, daugelį dalykų atranda pats, savo būdu ir laiku. Vaikai turi sumanymų, nuolatos ieško veiklų ir iššūkių, padedančių tobulėti. Mokytojai paremia vaikų iniciatyvas, parinkdami jiems aktualų turinį ir veiklas. Pritaikydami tam tikras pedagogines strategijas, metodus ir būdus vadovaujasi pažangių užsienio ir šalies metodinių sistemų praktikomis.

Vaikų ugdymasis grindžiamas požiūrio į vaiką ir jo ugdymą(-si) sąlygotomis vertybėmis:

Vaiko orumas – kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas.

Vaiko gerovė – pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka.

Saviraiškos laisvė – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas.

Lygiavertis dalyvavimas – lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(-si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese.

Kultūrinis tapatumas – pagarbos savo šalies kultūrai (gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

Universalaus dizaino ugdymuisi strategija – tai lanksti, visiems vaikams prieinama ugdymo(-si) aplinka ir veiksmingas procesas, kuriame visiems vaikams yra sudaromos sąlygos žaisti, patirti ir ugdytis. Ši strategija leidžia užtikrinti socialinę ir edukacinę visų vaikų įtrauktį į ugdymo procesą. Galėdami rinktis alternatyvius tyrinėjimo, pažinimo ir dalyvavimo būdus, vaikai veikia savo tempu, pagal savo galias ir mokosi vieni iš kitų. Vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, jaučiasi lygiaverčiais dalyviais, visi kartu mokosi vieni kitus pažinti.

Vaikų poreikiai

Ikimokyklinio ugdymo programa orientuota į vaiko poreikių tenkinimą. Vaiko poreikis turėti geras socialines, edukacines vystymosi sąlygas yra vienas pagrindinių ir su vaiko amžiumi nesikeičiančių interesų. Atsižvelgiant į individualius, specialiuosius poreikius, siekiame tenkinti pagrindinius vaiko poreikius: saugumo, aktyvumo, žaidimo, bendravimo, bendradarbiavimo, pažinimo, saviraiškos.

Poreikis jaustis saugiam. Vaikas gali jaustis saugus, pradžioje būdamas suaugusiųjų globoje, palaipsniui ir pats mokosi saugoti save.

Poreikis judėti. Vaikas nuolat juda, bėgioja, sportuoja, laipioja judėjimui, aktyviai veiklai skirtose zonose, mankštos kambaryje, lauko aikštelėse.

Poreikis žaisti. Kiekviena vaikas turi galimybę žaisti su jam patinkančiais žaislais, pasirinkti žaidimo vietą, draugus. Žaisdamas jis išreiškia savo socialinę patirtį, bendrauja.

Poreikis būti savarankiškam. Vaikas nori pats savarankiškai valgyti, rengtis, pasirinkti veiklą, priemones, žaislus.

Poreikis bendrauti. Vaikas nori būti gerbiamas, kitų pripažintas, kaip turintis savitų gabumų, vertingų savybių, išlikti savitu, skirtingu nuo kitų.

Poreikis patenkinti savo smalsumą. Tenkindamas savo smalsumą, vaikas kaupia žinias, tikslina turimus daiktų vaizdinius, veikia aplinkoje su įvairiais daiktais, kartu plečia savo žodyną. Vaikas nori viską paliesti, pajauti todėl, kad jo saviti mokymosi metodai.

Poreikis produktyviai ir kūrybingai veiklai. Šiuolaikinėje žinių ir technologijų visuomenėje augantis vaikas domisi, nori žaisti kompiuterinius ir kt. žaidimus. Tam, kad vaikas nuolat galėtų įgyvendinti savo sumanymus, jam sudaromos palankios sąlygos tai atlikti, sukuriant lanksčią ir mobilią edukacinę aplinką.

Pedagogų ir vaikų santykiai grindžiami pasitikėjimu ir pagarba. Stengiamasi išsiaiškinti, kas vaikui svarbu, įsiklausyti į jo žodžius, paskatinti išsakyti savo nuomonę, išgirsti ją. Vaikai ir suaugę kartu kuria bendro gyvenimo mokykloje ir grupėje susitarimus, taisykles, kurios padeda ugdyti atsakomybę ir tarpusavio supratimą.

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Siekiame pažinti kiekvieną vaiką, individualų jo raidos tempą. Suvokę svarbiausius jo poreikius ir galimybes, numatome individualius ugdymo(-si) metodus. Skatiname vaiko savarankiškumą tose srityse, kur gebėjimai geriau susiformavę ir teikiame didesnę pagalbą mažiau išlavėjusių gebėjimų ugdymui. Specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams teikiama specialistų pagalba. Individualias vaikų ugdymosi problemas padeda spręsti Vaiko gerovės komisija. Dienos ritmas ir veikla lanksčiai derinami su vaiko poreikiais, interesais ir galimybėmis. Tėvai (globėjai, rūpintojai) – aktyvūs įstaigos pedagogų pagalbininkai. Jie aktyviai dalyvauja bendruose ekologiniuose, sveikatingumo projektuose, akcijose, sporto šventėse, išvykose ir kituose renginiuose, ugdomosios veiklos planavime ir prisideda prie jos organizavimo skirtinga savanorystės veikla (priemonių gamybos, švenčių organizavimo, edukacijų organizavimo, projektų vykdymo).

Sąveikaujant su tėvais (globėjais, rūpintojais) naudojami įvairūs (formalūs ir neformalūs) bendravimo ir bendradarbiavimo būdai. Bendraujant ir bendradarbiaujant su šeima vadovaujamasi partnerystės, kolegialumo, tarpusavio supratimo ir pagarbos principais. Gimnazija, tai įstaiga atvira šeimai, kurioje sistemingai teikiama informacija apie vaiko pasiekimus, vyksta susitikimai su vaiko ugdyme dalyvaujančiais specialistais.

Visi bendravimo ir bendradarbiavimo būdai su šeima padeda burti gimnazijos bendruomenę o svarbiausia – užtikrinamas vaiko ugdymo įstaigoje ir namuose perimamumas ir kokybė.

Ikimokyklinio ugdymo(-si) programa siekia įvertinti ir tenkinti individualius, vaiko raidą atitinkančius tėvų poreikius, skatinti demokratiškų santykių plėtojimą tarp vaikų, tėvų, pedagogų bei vietos bendruomenės.

Įstaigos savitumas

Gimnazija – bendrojo ugdymo mokykla, įsikūrusi Nemakščių miestelyje, saugioje ir ekologiškoje aplinkoje. Gimnazijos patalpose įsikūręs Raseinių Marcelijaus Martinaičio viešosios bibliotekos Nemakščių filialas, šalia – ambulatorija, Nemakščių vasaros estrada ir sporto aikštynai, parkas. Tai sudaro sąlygas glaudžiam bendradarbiavimui su socialiniais partneriais, besikeičiančios gamtos stebėjimui, fiziniam aktyvumui, meniniam vaikų ugdymui. Gimnazijoje nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. teikiamas ugdymas pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, puoselėjamos etnokultūros tradicijos, vykdomi sveikatingumo, gamtosauginiai projektai. Čia geros sąlygos fiziniam aktyvumui ugdytis: visus ugdytinių poreikius atitinkanti sporto salė ir aikštynas, pakankamas sporto priemonių ir inventoriaus kiekis ir kokybė.

Įstaigoje kuriamos edukacinės erdvės grupėje ir lauke, skirtos tyrinėjimui, pažinimui ir meninei veiklai, įvairiems žaidimams, judesių lavinimui, poilsiui, bendravimui.

Gimnazijos prioritetinės veiklos kryptys

Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų įtrauktis. Siekiama tenkinti konkretaus sutrikusios raidos vaiko individualius poreikius, tikslingai parenkant priemones, ugdymo(-si) metodus, individualizuojant ugdymo(-si) turinį, teikiant ugdymo(-si) pagalbą ir paramą. Mokykloje plėtojami visi įtraukiojo ugdymo aspektai: įtraukioji socialinė aplinka, į vaiką orientuotas požiūris, tinkama fizinė aplinka, ugdymosi medžiaga, bendravimo galimybės visiems vaikams. Pagalbos vaikui specialistų (specialiųjų pedagogų, logopedų), ikimokyklinio/ priešmokyklinio ugdymo mokytojų ir jų padėjėjų sutelkta komandinė veikla užtikrina kiekvieno vaiko pasiekimų ir ūgties dermę. Individualizuotu, personalizuotu ugdymu sudaromos sąlygos visiems vaikams sėkmingai ugdytis, dalyvauti kasdienėje veikloje.

Patirtinės STEAM veiklos. Kasdieniniame ugdymo procese integruojamos STEAM veiklos, kurioms naudojamos įvairios priemonės esančias tiek uždaroje, tiek lauko aplinkoje, kurios skatina vaikų norą ieškoti, veikti, atrasti, tyrinėti. Kūrybiniai ieškojimai ir atradimai leidžia vaikams išlaisvinti kūrybiškumą, labiau pasitikėti savo jėgomis, atrasti bendraminčių kuriant ir realizuojant idėjas kartu, lavinti savo pojūčius: regėjimą, lytėjimą, klausą, akies ir rankos koordinaciją.

II SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Integralumo – ikimokykliniame amžiuje sudarome sąlygas vaiko prigimtinių galių sklaidai, fizinei, kognityvinei, emocinei, socialinei jo raidai neteikiant pirmenybės kuriai nors vienai iš jų. Ugdymo turinys yra vientisas ir neskaidomas, vienodai integruojamos visos ugdymo sritys.

Individualizavimo – remiamės samprata, kad visi vaikai yra skirtingi: skiriasi pažinimo bei mokymosi tempas ir būdai, poreikiai, gebėjimai, galimybės, patirtis, asmeninės savybės. Kiekvienas vaikas auga ir tobulėja savo tempu ir ritmu. Žinodami ikimokyklinio amžiaus vaikų raidos ypatumus, įvertinę kiekvieno vaiko poreikius ir išgales, numatome realius vaiko ugdymo(-si) tikslus, pritaikome ugdymo turinį. Nuolat stebėdami vaiko daromą pažangą, numatome tolesnę ugdymo(-si) perspektyvą. Skatiname vaiko savarankiškumą tose srityse, kur gebėjimai geriau susiformavę ir teikiame didesnę pagalbą mažiau išlavėjusių gebėjimų ugdymui. Specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams teikiama logopedo pagalba. Individualias vaikų ugdymosi problemas padeda spręsti Vaiko gerovės komisija. Dienos ritmas ir veikla lanksčiai derinami su vaiko poreikiais, interesais ir galimybėmis.

Tęstinumo – siekiame darnaus vaiko perėjimo nuo ankstyvojo ugdymo šeimoje prie ikimokyklinio ugdymo grupėje, užtikriname nuoseklų ugdymo tęstinumą priešmokyklinėje grupėje. Nuolat siekiame palaikyti glaudų šeimos ir įstaigos pedagogų bendradarbiavimą.

Humaniškumo – pripažįstama vaiko teisė būti kitokiam, jis gerbiamas kaip asmenybė, garantuojama jam teisė gyventi ir elgtis pagal prigimtį bei asmeninę patirtį, ugdytis ramioje, saugioje aplinkoje.

Įtraukties – sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę.

Žaismės – žaismingumas yra viso ikimokyklinio ugdymo(-si) pagrindinis bruožas, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla.

Vaiko raidos ir ugdymo(-si) dermės – ugdymo(-si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos.

Aktyvaus ugdymo(-si) – vaikas patirtį kaupia pats aktyviai veikdamas, bandydamas, eksperimentuodamas, bendraudamas ir bendradarbiaudamas, sąveikaudamas su aplinka ir daiktais.

Lėtojo ugdymo(-si), užtikrinančio gilų įsitraukimą – skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimams, kūrybinei ir kt. veiklai.

Reflektyvaus ugdymo(-si) – drauge su vaikais pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsveria autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę, savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(-si).

Šeimos ir ugdymo įstaigos partnerystės – mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja užtikrinant ugdymo(-si) tęstinumą ir dermę, pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

Kontekstualumo – vaikų ugdymas(-is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atvirose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(-si) patirčių aktualumo, prasmingumo.

III SKYRIUS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, vadovaujantis raidos dėsningumais, padėti vaikams išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, komunikavimo, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

- Ugdyti vaikų stambiosios ir smulkiosios motorikos įgūdžius per judriuosius žaidimus, sporto veiklas ir rankdarbius.

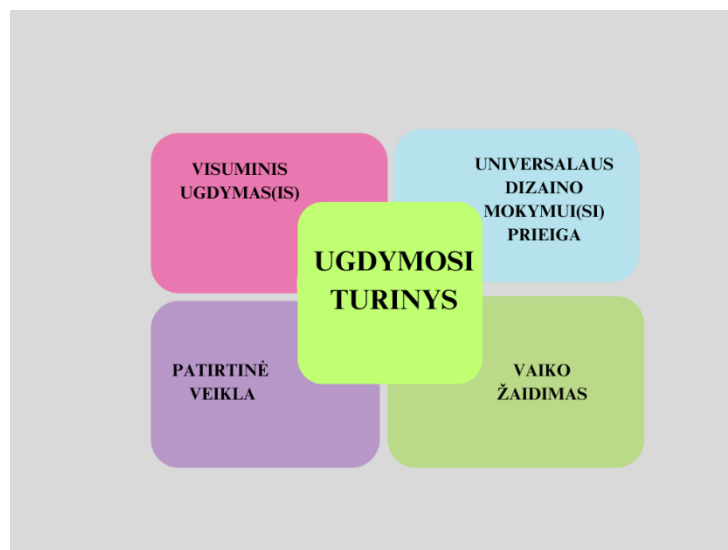
- Formuoti sveikos gyvensenos įpročius, įtraukiant sveikatingumo ir higienos veiklas.
- Lavinti vaikų gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiais, mokant juos spręsti konfliktus ir suprasti kitus.
- Skatinti vaikų emocinį intelektą, mokant atpažinti, išreikšti ir valdyti savo emocijas.
- Lavinti kalbos, skaičiavimo ir problemų sprendimo įgūdžius per įvairias veiklas, įskaitant pasakojimus, matematikos pagrindus ir eksperimentus.
- Skatinti kūrybinę saviraišką per meninius projektus, muziką, šokį ir vaidybą.
- Padėti vaikams atrasti ir išreikšti savo talentus bei kūrybines idėjas.
- Mokyti vaikus priimti savarankiškus sprendimus, ugdant atsakomybės jausmą ir gebėjimą planuoti bei organizuoti savo veiklas.
- Skatinti vaikų pasitikėjimą savimi ir gebėjimą įveikti iššūkius.
- Užtikrinti sėkmingą ir kokybišką įtraukųjį ugdymą gimnazijoje, skiepyti pagrindines vertybes, tokias kaip pagarba, atsakomybė, draugiškumas ir bendruomeniškumas.
- Ugdyti supratimą apie aplinkos apsaugos svarbą ir skatinti atsakingą elgesį gamtos atžvilgiu.
- Ugdant pagrindinius įgūdžius ir žinias, kurios padės sklandžiai pereiti į kitą ugdymo etapą
- Skatinti motyvaciją mokytis, palaikant vaikų smalsumą ir norą tyrinėti, plėtoti STEAM įgūdžius įvairių poreikių vaikams per įvairias veiklas, mokytis per patirtį ir žaidimą.
- Siekti aktyvios partnerystės su tėvais.

Šie uždaviniai formuoja pagrindą vaikų visapusiškam ugdymui, užtikrinant, kad jie augtų sveiki, laimingi ir pasiruošę tolesniems gyvenimo etapams.

IV SKYRIUS

UGDymo(-SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

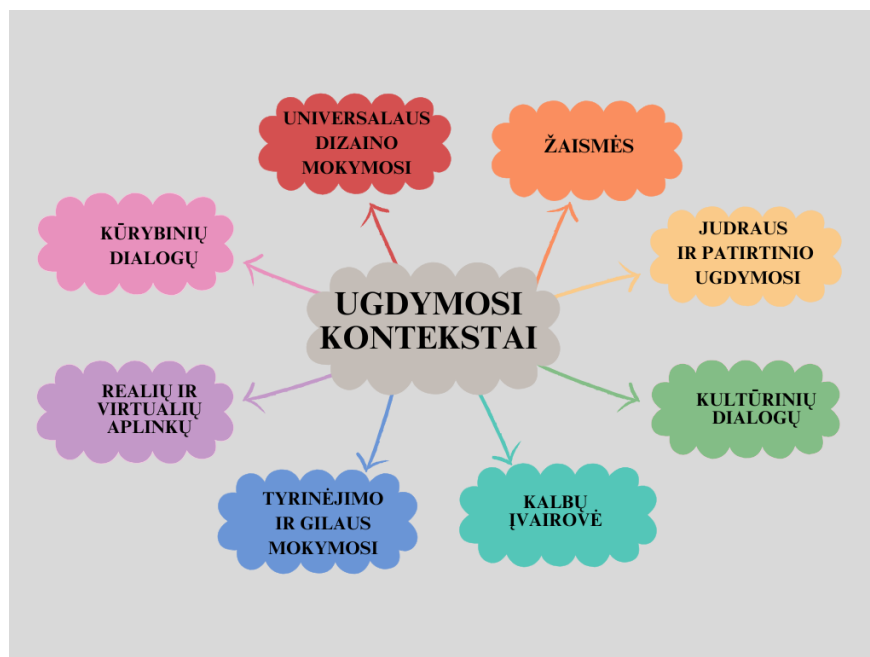
Gimnazijos ikimokyklinio ugdymo programos turinio pagrindas yra visuminis ugdymas(-is), universalus dizaino mokymui(-si) prieiga, vaiko žaidimas ir kita patirtinė veikla (1 pav.). Mums svarbu, kad ugdymas skatintų vaikų augimą, vystymąsi ir pasiruošimą tolimesniems gyvenimo etapams, naudojant įvairias mokymosi formas ir metodus.

1 pav. Ugdymo(-si) turinys

Mokymosi formos ir metodai

- **Žaidimas ir patirtinė veikla** - pagrindiniai mokymosi įrankiai, kurie padeda vaikams įsisavinti informaciją per praktinę patirtį ir kūrybinius užsiėmimus.
- **Projektinė veikla** - integruoja įvairias ugdymo sritis, leidžiančias vaikams dirbti grupėse, spręsti problemas ir kurti konkrečius projektus.
- **Bendradarbiavimas** - skatina bendravimą ir bendradarbiavimą tarp vaikų, taip pat su pedagogais ir tėvais, siekiant sukurti palaikančią ugdymo(-si) aplinką.
- **Technologijų integracija** - papildoma mokymosi priemonė, kuri gali padėti kurti inovatyvius mokymosi metodus ir suteikti prieigą prie įvairių šaltinių.
- **Universalus dizaino** – kiekvieno vaiko sėkmingą ugdymąsi laiduojanti įtraukaus ugdymo organizavimo prieiga, kuri suteikia galimybę augti ir tobulėti pagal savo unikalius gebėjimus ir interesus.
- **Ugdymo(-si) kontekstai** – kuriami įvairiose aplinkose, užtikrinantys emocinį ir fizinį sumanumą. (2 pav.)

2 pav. Ugdymo(-si) kontekstai

Ugdymo(-si) aplinka

Ugdymo(-si) aplinka – tai fizinė, emocinė ir socialinė erdvė, kurioje vyksta ugdymas(-is). Mūsų įstaigoje sukuriamos šios saugios, palankios vaikų vystymuisi aplinkos:

Fizinė aplinka: įvairios erdvės, pritaikytos vaikų veikloms: žaidimų kambariai, lauko aikštelės, kūrybinės erdvės, skaitymo kampeliai. Įranga ir žaislai turi būti saugūs, įdomūs ir atitinkantys vaikų amžių.

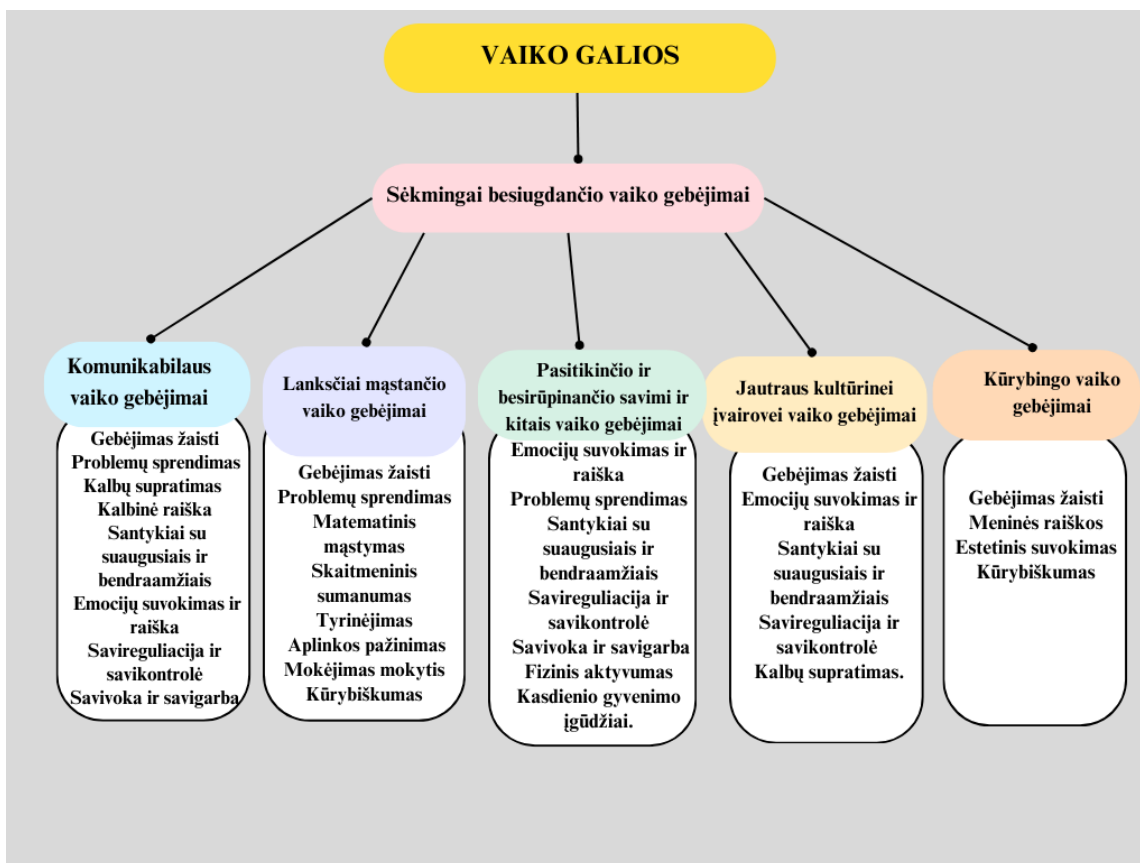
Emocinė aplinka: palaikanti, draugiška ir pagarbi atmosfera, kurioje vaikai jaučiasi saugūs, mylimi ir priimti. Emocinė aplinka skatina vaikų pasitikėjimą savimi ir padeda ugdyti teigiamą savivertę.

Socialinė aplinka: bendradarbiavimo, draugystės ir pagarbos ugdymo aplinka, kurioje vaikai mokosi bendrauti, dalytis ir spręsti konfliktus. Socialinė aplinka skatina vaikų įsitraukimą į grupines veiklas ir stiprina jų socialinius ryšius.

STEAM veikloms plėtoti aplinka: aplinka skatinti vaikus tyrinėti, eksperimentuoti, kurti ir spręsti problemas įvairiose srityse, skatinanti smalsumą ir kūrybiškumą, bet ir padedanti vaikams įgyti pagrindinius įgūdžius, reikalingus šiuolaikiniame pasaulyje.

Ugdymo(-si) turinys, procesas ir aplinkos yra glaudžiai susiję elementai, kurie kartu formuoja vaikų mokymosi patirtį.

Gimnazijos ugdymo(-si) turinio gairės yra orientuotos vaiko vaikų galių auginimą ir padeda vaikams tapti sėkmingai besiuogančiais, komunikabiliais, lanksčiais mąstančiais, pasitikinčiais ir besirūpinančiais savimi ir kitais, jautriais kultūrinei įvairovei, kūrybingais. (3 pav.)

3 pav. Ugdymo(-si) turinio gairės: vaiko galių auginimo schema

Ugdymo(-si) turinyje išskiriami du amžiaus laikotarpiai: 2-3 metų ir 4-6 metų. Ugdymo(-si) pasiekimų pagrindą sudaro vertybinės nuostatos ir esminiai gebėjimai, kuriuos vaikas turi įgyti iki šešerių metų.

Vertybinė nuostata – tai nuo gimimo iki šešerių metų kiekvienoje iš ugdymo(-si) ir pasiekimų vertinimo sričių įgytas vaiko santykis su savimi, su kitais ir su aplinka išreiškiantis nusiteikimas, polinkis, požiūris.

Esminis gebėjimas – tai nuo gimimo iki šešerių metų kiekvienoje iš ugdymo(-si) ir pasiekimų vertinimo sričių įgytas svarbiausias vaiko gebėjimas ką nors daryti, veikti, mąstyti.

Sėkmingai besiuogančio vaiko gebėjimai

Mokymosi įgūdžiai: ugdomas vaikų gebėjimas mokytis, smalsumas, atkaklumas, gebėjimas spręsti problemas ir nuosekliai siekti tikslų.

Savireguliacija: vaikai mokomi planuoti savo veiklą, susitelkti ties užduotimis, valdyti savo emocijas ir elgesį, taip pat prisiimti atsakomybę už savo mokymosi rezultatus.

Sėkmingai besiuogančio vaiko gebėjimai apima visas ugdymosi sritis, kurios prisideda prie visapusiško vaiko vystymosi. Šie gebėjimai glaudžiai susiję su kitomis vaiko

charakteristikomis, tokiomis kaip komunikabilumas, jautrumas kultūrinei įvairovei, lankstus mąstymas, pasitikėjimas savimi ir rūpinimasis kitais bei kūrybingumas. Svarbu, kad ugdymas būtų subalansuotas ir ugdant būtų atsižvelgta į visas šias sritis, siekiant užtikrinti vaiko visapusišką vystymąsi ir pasirengimą ateities iššūkiams.

Komunikabilaus vaiko gebėjimai

Kalbiniai įgūdžiai: vaikai ugdomi bendrauti žodžiu ir raštu, plėtojami jų klausymo, kalbėjimo, skaitymo ir rašymo gebėjimai. Svarbu, kad vaikai gebėtų aiškiai išreikšti savo mintis ir suprasti kitus.

Socialinis bendravimas: vaikai mokomi bendrauti su bendraamžiais ir suaugusiais, dirbti komandoje, dalintis, spręsti konfliktus ir gerbti kitų nuomonę.

Tapti komunikabiliu vaikui padeda šios pasiekimų sritys: gebėjimas žaisti, problemų sprendimas, kalbų supratimas, kalbinė raiška, santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais, emocijų suvokimas ir raiška, savireguliacija ir savikontrolė, savivoka ir savigarba.

KOMUNIKABILUS VAIKAS		
Pasiekimų sritis	Amžius (2-3 m.)	Amžius (4-6 m.)
GEBĖJIMAS ŽAISTI Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Esminis gebėjimas. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	Vaikas atsiliepia į artimų suaugusiųjų prisilietimus ir žaidimus, kartoja labiausiai pasisėkusius ir pritarimo sulaukusius judesius ir garsus, ima jais žaisti, manipuluoti. Žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku. Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių.	Žaisdamas su kitais vaikas stengiasi derinti žaidybinius veiksmus, vartoja kalbą vaidmeniui atlikti, žaidimo eigai aptarti ir nesutarimams spręsti. Drauge su kitais tikslingai kuria žaidimo erdvę, pritaiko vietą, atsirenka žaidimui reikalingas priemones, žaislus. Mokytojo paskatintas vaikas nesunkiai įsitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulius. Pats kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu. Žaisdamas su kitais vaikas

		lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose.
PROBLEMŲ SPRENDIMAS Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminis gebėjimas. Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.	Vaikas balsu, mimika, gestais parodo, jei kažkas vyksta ne taip, kaip vaikui buvo įprasta. Pakartoja nepasisekusį veiksmą, jį keičia, kad pasiektų laukiamą rezultatą. Ieško suaugusiojo ar vyresnio vaiko pagalbos. Susidūręs su kliūtimi vaikas žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį.	Vaikas pasako, kad susidūrė su sudėtinga veikla, kliūtimi, problema. Nori problemą įveikti, išbando paties taikytus, stebėtus ar naujai sugalvotus veikimo būdus, pradeda bandymus. Nepasisekus veiklos nemeta, o pradeda veikti iš naujo arba ją keičia. Galiausiai vaikas atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį. Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariausi su kitais, siūlo ir priima pagalbą. Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.
KALBŲ SUPRATIMAS Vertybinė nuostata. Domisi žodiniiais ir	Vaikas reaguoja į žodinį ir nežodinį bendravimą, dalyvauja abipusėje sąveikoje, atpažįsta ir reaguoja į aplinkoje	Vaikas išklauso, supranta ir reaguoja į tai, ką jam sako, aiškina suaugusysis ar vaikas; supranta ir reaguoja į kelis

nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklaudyti ir suprasti kitą. Esminis gebėjimas. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus	pasikartojančius garsus, ritmus, judesius, vaizdus. Vaikas trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir ypatybių pavadinimus; greitai mokosi naujų žodžių. Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais.	vienas paskui kitą sekančius prašymus; atpažįsta, kai kalbama ne gimtąja kalba. Klausosi tiesiogiai atliekamų ir įrašytų, skaitomų, pasakojamų, deklamuojamų ir dainuojamų kūrinų, įvairaus stiliaus ir turinio tekstų. Vaikas klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių. Suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje vaikas seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę; supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau
KALBINĖ RAIŠKA Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. Esminis gebėjimas. Naudodamas žodines ir nežodines raiškos	Vaikas aktyviai bendrauja garsais, gestais, mimika išreišdamas savo emocijas ir poreikius. Vaikai 2-3 žodžių vientisiniais sakiniiais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius; inicijuoja pokalbius, kreipdamasis į suaugusįjį ar vaiką, atsako į paprastus klausimus; vartoja kelias dažniausias mandagumo	Vaikas 3-5 žodžių vientisiniais sakiniiais kalba pats sau ir kitam, klausinėja, užkalbina, prašo, kreipiasi, tariasi, laikydamasis elementarių kalbinio bendravimo normų; kalba ir pasakoja apie tai, ką jaučia ir jautė, veikia ir veikė; taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos garsų; dažniausiai taisyklingai vartoja

priemonės, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.	frazes; taisyklingai vartoja kai kurias gramatines formas.	gramatines žodžių formas, prielinksnius, žodžius derina. Deklamuoja trumpus eilėraščius arba eilėraščių fragmentus, padedamas pasakoja trumpas pasakas, istorijas, žinomų knygų turinį, pasakojimą palydėdamas gestais ir mimika. Atsižvelgdamas į bendravimo tikslą ir situaciją, vaikas išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus, svarstymus, aiškinasi, diskutuoja; vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius; klausinėja apie tai, ką išgirdo, matė, pajautė, sužinojo, sprendžia problemas; tinkamai pradeda, plėtoja, keičia ir baigia pokalbį; bando komunikuoti su kitakalbiu vaiku, suaugusiuoju.
EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminis gebėjimas. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamai, kitiems priimtinais	Mimika, kūno judesiais ir garsais vaikas išreiškia džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį. Patiria išsiskyrimo su tėvais nerimą ir džiaugsmą jiems sugrįžus. Išreiškia nerimą, pamatęs nepažįstamą žmogų. Atspindi suaugusiojo ar kito vaiko emocijų raišką. Vaikas pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus.	Vaikas pradeda suprasti, kad skirtingose situacijose jaučia skirtingas emocijas, jas pavadina, išreiškia mimika, balsu, judesiu, vaizdu. Atpažįsta kitų emocijas ir jausmus pagal veido išraišką, elgesį, veiksmus, jas atliepia, imituoja vaidmenų žaidimuose. Vaikas apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos

būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.		nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti.
SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ Vertybinė nuostata. Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminis gebėjimas. Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	Vaikas gerai jaučiasi įprastoje saugioje aplinkoje. Nusiramina priglaudžiamas, kalbinamas, nešiojamas, klausydamas raminančio dainavimo. Vaikas yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį. Pradedą laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų.	Vaikas nusiramina kalbėdamas apie tai, kas jį įskaudino, supykde, nuvylė. Įprastose kasdienėse situacijose pradeda susilaikyti nuo impulsyvių veiksmų, galinčių išprovokuoti nesutarimus, pakenkti kitiems. Primenant ir sekdamas suaugusiojo bei kitų vaikų pavyzdžiu laikosi grupėje numatytos tvarkos, susitarimų ir taisyklių. Vaikas pats taiko įvairius nusiramavimo būdus, siūlo juos kitiems. Siekdamas tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas; vienas ir kartu su kitais ieško taikių išeičių, kad neskaudintų kitų. Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį. Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi.
SAVIVOKA IR SAVIGARBA Vertybinė nuostata.	Pradedą jausti savo kūną – apžiūrinėja, tyrinėja savo rankas, kojas, stebi jų judesius.	Vaikas pavaizduoja ar pakomentuoja kai kurias fizines savo kūno savybes. Pastebi

Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminis gebėjimas. Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.	Šypsodamasis, gaguodamas, gestikuliuodamas reaguoja į savo vardą. Vaikas eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina 5-6 kūno ir veido dalis, parodo ar pasako, kiek jam metų. Pasako savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako, ką daro, ką turi.	vieną kitą savo ir kitų vaikų išvaizdos panašumą ar skirtumą. Pradedą domėtis, kas yra kūno viduje. Vaikas išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą. Dalinasi stebiniais apie vidinių kūno sistemų veiklos išorinius ženklus (išskvepiamas oras, širdies plakimas ir kt.). Dalyvauja šeimos, grupės ir mokyklos bendruomenės veiklose. Prisideda prie šeimoje, grupėje ar mokykloje priimamų sprendimų. Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, supranta, kad visi žmonės yra lygūs, pasako keletą šalių panašumų ir skirtumų. Domisi ir dažniausiai laikosi šeimos, grupės, mokyklos, vietinės bendruomenės vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių.
---	---	--

Lanksčiai mąstančio vaiko gebėjimai

Kritiškas mąstymas: vaikai mokomi mąstyti, vertinti informaciją, spręsti problemas, priimti sprendimus ir prisitaikyti prie besikeičiančių aplinkybių.

Lankstumas: Skatinama atvirumas naujovėms, gebėjimas greitai reaguoti į pokyčius, priimti naujas idėjas ir prisitaikyti prie skirtingų situacijų.

Vaikui tapti lanksčiai mąstančiu padeda šios pasiekimų sritys: gebėjimas žaisti, problemų sprendimas, matematinis mąstymas, skaitmeninis sumanumas, tyrinėjimas, aplinkos pažinimas, mokėjimas mokytis, kūrybiškumas.

LANKSČIAI MĄSTANTIS VAIKAS		
Pasiekimų sritis	Amžius (2-3 m.)	Amžius (4-6 m.)
GEBĖJIMAS ŽAISTI Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Esminis gebėjimas. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	Vaikas atsiliepia į artimų suaugusiųjų prisilietimus ir žaidimus, kartoja labiausiai pasisėkusių ir pritarimo sulaukusius judesius ir garsus, ima jais žaisti, manipuliuoti. Vaikas žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku. Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių.	Žaisdamas su kitais vaikais stengiasi derinti žaidybinius veiksmus, vartoja kalbą vaidmeniui atlikti, žaidimo eigai aptarti ir nesutarimams spręsti. Drauge su kitais tikslingai kuria žaidimo erdvę, pritaiko vietą, atsirenka žaidimui reikalingas priemones, žaislus. Mokytojo paskatintas vaikas nesunkiai įsitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulius. Pats kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu. Žaisdamas su kitais vaikais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose.
PROBLEMŲ SPRENDIMAS Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas.	Vaikas balsu, mimika, gestais parodo, jei kažkas vyksta ne taip, kaip vaikui buvo įprasta. Pakartoja nepasisėkusį veiksmą, jį keičia, kad pasiektų laukiamą rezultatą. Ieško suaugusiojo ar vyresnio	Vaikas pasako, kad susidūrė su sudėtinga veikla, kliūtimi, problema. Nori problemą įveikti, išbando paties taikytus, stebėtus ar naujai sugalvotus veikimo būdus, pradeda

Esminis gebėjimas. Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.	vaiko pagalbos. Susidūręs su kliūtimi vaikas žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. Bando savarankiškai spręsti kasdienės problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį.	bandymus. Nepasisėkus veiklos nemeta, o pradeda veikti iš naujo arba ją keičia. Galiausiai vaikas atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį. Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariausi su kitais, siūlo ir priima pagalbą. Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.
MATEMATINIS MĄSTYMAS Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminis gebėjimas. Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.	Vaikas naudoja kūno kalbą (gestus, mimiką) parodydamas, kad supranta, ką reiškia „yra“ („nėra“), „dar“, „taip“ („ne“). •Stebi įvairius objektus, deda vieną daiktą ant kito. Susidomi, matydamas formą, dydžiu ar spalva išsiskiriantį daiktą. Vaikas nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas (rankos pirštai, taškai, brūkšneliai), paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. Parodo, kuris iš dviejų daiktų yra ilgas – trumpas, sunkus – lengvas, pilnas – tuščias ir pan. Tapatina, atranka kelis daiktus (jų vaizdus) pagal spalvą, formą, dydį.	Vaikas nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, 4, 5. Atranka vienodo ilgio, aukščio, pločio, tūrio daiktus. Dažniausiai taiko tiesioginį palyginimą. Parodo, kurie artimoje aplinkoje esantys daiktai savo forma primena skritulį, kvadratą, rutulį ar kubą. Kasdienėse veiklose pradeda vartoti žodžius: pirmyn – atgal, kairėn – dešinėn, aukštyl – žemyn. Nupiešia paprastą planą, kuriame atvaizduoja 2-3 matomus daiktus. Vaikas nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10, juos parašo skaitmenimis. Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5; pasako, kiek jų

		yra daugiau už 5 ir kelių trūksta iki 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 7-ių ribose. Palygina du tris mažai besiskiriančius išmatuojamus dydžius, randa žodžių nedideliu jų skirtumui apibūdinti.
SKAITMENINIS SUMANUMAS Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminis gebėjimas. Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	Vaikas stebi išmaniųjų žaislų judėjimą, siekia jų rankomis, klausosi jų skleidžiamų garsų. Vaikas žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų, naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas. Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas.	Vaikas atliepia, komentuoja įvairiomis formomis pateikiamą informaciją. Vartoja kai kurias su technologijų naudojimu susijusius žodžius. Mokytojo padedamas vaikas naudoja skaitmeninį fotoaparata, pradeda naudoti paprastas programėles piešimui, garsui, vaizdui įrašyti ir paleisti. Mokytojo prižiūrimas vaikas pasirenka ir naudoja pagal amžių tinkamas interneto svetaines, programėles, kad galėtų atlikti projektines veiklas, kūrybines užduotis. Supranta pagrindines skaitmeninio turinio saugaus dalinimosi taisykles.
TYRINĖJIMAS Vertybinė nuostata. Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminis gebėjimas. Aktyviai tyrinėja save,	Vaikas reaguoja į tai, kas vyksta aplinkui; siekia, ropoja, eina link sudominusių daiktų ar reiškinių. Deda į burną, uodžia, stengiasi pamatyti, išgirsti, paliesti, paimti žaislus ir kitus daiktus. Smalsauja, stebisi, atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir	Vaikas kelia klausimus, spėlioja, padedamas numato tiriamosios veiklos eigą, rezultatus. Pasako, ką veikė, ką atrado; įvardija, kokias priemones ar medžiagas pasirinko tyrinėjimui. Padedamas pasirenka

socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija. Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką įsitraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatai rodo kitiems.	eksperimentavimui reikalingas priemonės ir medžiagos. Vaikas domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip auga ir keičiasi jis pats; kaip žmonės gyvena seniau ir kaip gyvena dabar; kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi. Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo, remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus, siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.
APLINKOS PAŽINIMAS Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminis gebėjimas. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	Veido išraiška, mimika, gestais, garsais vaikas reaguoja į artimiausioje aplinkoje esančius žmones ir daiktus. Vaikas atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai įsitraukdamas į kasdienes, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus. Atpažįsta rečiau pasitaikančius gamtos reiškinius (vaivorykštė, perkūnija).	Vaikas pažįsta gyvenamosios vietovės objektus ir vietas, pastebi jų pasikeitimus. Pasako miesto (kaimo), kuriame gyvena, pavadinimą. Įsitraukia į veiklas, puoselėjančias šeimos ir liaudies tradicijas. Įvardija paros dalis, sieja jas su savo gyvenimo ritmu. Atpažįsta ir pavadina kelis dažniausiai stebėtus gyvūnus, augalus, grybus, negyvosios gamtos objektus, reiškinius, nusako akivaizdžius jų požymius. Pasako metų laikų pavadinimus, samprotauja, kas būdinga metų laikams. Vaikas pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai

		kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas, pasakoja. Samprotauja apie tai, kaip žmonės gyveno, ką dirbo seniau, kokie daiktai buvo naudojami, kaip jie pasikeitė, kaip atrodo dabar. Vartoja savaitės dienų pavadinimus. Pradedą suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius.
MOKEJIMAS MOKYTIS Vertybinė nuostata. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Esminis gebėjimas. Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	Vaikas parodo susidomėjimą aplinka, nukreipdamas žvilgsnį, suklusdamas, lytėdamas. Veikia reaguodamas į aplinkinių reakcijas. Kartoją spontaniškai pasiektą rezultatą. Vaikas trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta.	Paklaustas vaikas pasako, parodo, ką nori veikti, išmokti. Imasi iniciatyvos ir atkakliai siekia savo tikslo. Pradedą numatyti ir pasirinkti priemones bei medžiagas, reikalingas veiklai įgyvendinti. Komentuoja atliekamą veiklą, pasako, ką jau atliko, ką darys toliau. Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokti. Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultatą.
KŪRYBIŠKUMAS	Vaikas pastebi ir smalsiai, gyvai	Veikdamas vaikas pasitelkia

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Esminis gebėjimas. Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.	reaguoja į aplinkoje esančius pažįstamus ir naujus vizualius ir garsinius stimulus. Vaikas pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atrasdamas naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais.	vaizduotę. Pastebi, išbando, kaip įvairios medžiagos, priemonės ir daiktai gali būti naudojami skirtingais būdais siekiant kūrybinio rezultato. Įprastus veikimo būdus papildo naujais netikėtais judesiais, garsais, pasakojimu, grafiniais vaizdais, keičia objektų konstrukcijas, paskirtį. Vaikas domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai.
--	--	---

Pasitikinčio ir besirūpinančio savimi ir kitais vaiko gebėjimai

Pasitikėjimas savimi: vaikai skatinami ugdyti savo savivertę, pasitikėjimą savo gebėjimais ir drąsą imtis naujų iššūkių.

Rūpinimasis kitais: ugdoma empatija, rūpestis kitais, socialinė atsakomybė ir gebėjimas padėti aplinkiniams.

Tapti pasitikinčiu ir besirūpinančiu savimi ir kitais vaikui padeda šios pasiekimų sritys: emocijų suvokimas ir raiška, problemų sprendimas, santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais, savireguliacija ir savikontrolė, savivoka ir savigarba, fizinis aktyvumas ir kasdienio gyvenimo įgūdžiai.

PASITIKINTIS, BESIRŪPINANTIS SAVIMI IR KITAIS VAIKAS		
Pasiekimų sritis	Amžius (2-3 m.)	Amžius (4-6 m.)
EMOCIJŲ	Mimika, kūno judesiais ir garsais	Vaikas pradeda suprasti, kad

SUVOKIMAS IR RAIŠKA Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminis gebėjimas. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	vaikas išreiškia džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį. Patiria išsiskyrimo su tėvais nerimą ir džiaugsmą jiems sugrįžus. Išreiškia nerimą, pamatęs nepažįstamą žmogų. Atspindi suaugusiojo ar kito vaiko emocijų raišką. Vaikas pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus.	skirtingose situacijose jaučia skirtingas emocijas, jas pavadina, išreiškia mimika, balsu, judesiu, vaizdu. Atpažįsta kitų emocijas ir jausmus pagal veido išraišką, elgesį, veiksmus, jas atliepia, imituoja vaidmenų žaidimuose. Vaikas apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti.
PROBLEMŲ SPRENDIMAS Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminis gebėjimas. Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, savarankiškai ir drauge su kitais ieško problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai,	Vaikas balsu, mimika, gestais parodo, jei kažkas vyksta ne taip, kaip vaikui buvo įprasta. Pakartoja nepasisekusį veiksmą, jį keičia, kad pasiektų laukiamą rezultatą. Ieško suaugusiojo ar vyresnio vaiko pagalbos. Susidūręs su kliūtimi vaikas žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį.	Vaikas pasako, kad susidūrė su sudėtinga veikla, kliūtimi, problema. Nori problemą įveikti, išbando paties taikytus, stebėtus ar naujai sugalvotus veikimo būdus, pradeda bandymus. Nepasisekus veiklos nemeta, o pradeda veikti iš naujo arba ją keičia. Galiausiai vaikas atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. Susidūręs su

įvertina priimtų sprendimų pasekmes.		nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį. Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariasi su kitais, siūlo ir priima pagalbą. Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.
SANTYKIAI SU SUAUGUSIAIS IR BENDRAAMŽIAIS Vertybinių nuostatų. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. Esminiai gebėjimai. Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku.	Vaikas atpažįsta ir džiaugiasi pamatęs juo besirūpinantį suaugusįjį, mėgsta apkabimus, įsitraukia į bendravimą, kasdienę rutiną ir žaidimus. Domisi kitais vaikais, mėgdžioja jų veido išraišką, veiksmus. Vėliau vaikas drąsiai išbando ką nors nauja, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Ieško bendraamžių draugijos. Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo iniciatyvų palaikymo, pagyrimo. Trumpam įsitraukia į bendrą žaidimą, pakaitomis su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu.	Vaikas lengvai atsiskiria nuo tėvų ar globėjų, rodo pasitikėjimą mokytojais ir jų padėjėjais. Kalbasi, įsitraukia į veiklą su nepažįstamais žmonėmis, kai šalia yra mokytojas. Įsitraukia į suaugusiojo pasiūlytas bendras veiklas ir jas plėtoja, pats inicijuoja pokalbius ir bendras veiklas su suaugusiuoju. Padedant mokytojui palaikia savo eilės, dalinasi žaislais, priima kompromisinį pasiūlymą. Galiausiai vaikas stengiasi geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiais bei vaikais. Palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku. Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų ir natūraliai juos priima. Parodo supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai

		kultūrai. Supranta, kad gyvendamas grupėje turi susitarti dėl visiems priimtino elgesio. Suvokia savo veiksmų akivaizdžias pasekmes sau, kitiems ir visai grupei.
SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ Vertybinė nuostata. Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminis gebėjimas. Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	Vaikas gerai jaučiasi įprastoje saugioje aplinkoje. Nusiramina priglaudžiamas, kalbinamas, nešiojamas, klausydamas raminančio dainavimo. Vaikas yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį. Pradedą laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų.	Vaikas nusiramina kalbėdamas apie tai, kas jį įskaudino, supykde, nuvylė. Įprastose kasdienėse situacijose pradeda susilaikyti nuo impulsyvių veiksmų, galinčių išprovokuoti nesutarimus, pakenkti kitiems. Primenant ir sekdamas suaugusiojo bei kitų vaikų pavyzdžiu laikosi grupėje numatytos tvarkos, susitarimų ir taisyklių. Vaikas pats taiko įvairius nusiramino, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems. Siekdamas tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas; vienas ir kartu su kitais ieško taikių išeičių, kad neskaudintų kitų. Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį. Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir

		dažniausiai savarankiškai jų laikosi.
SAVIVOKA IR SAVIGARBA Vertybinė nuostata. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminis gebėjimas. Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas (ne)patinka, supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.	Pradedą jausti savo kūną – apžiūrinėja, tyrinėja savo rankas, kojas, stebi jų judesius. Šypsodamasis, gaguodamas, gestikuliuodamas reaguoja į savo vardą. Vaikas eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina 5-6 kūno ir veido dalis, parodo ar pasako, kiek jam metų. Pasako savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako, ką daro, ką turi.	Vaikas pavaizduoja ar pakomentuoja kai kurias fizines savo kūno savybes. Pastebi vieną kitą savo ir kitų vaikų išvaizdos panašumą ar skirtumą. Pradedą domėtis, kas yra kūno viduje. Vaikas išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą. Dalinasi stebiniais apie vidinių kūno sistemų veiklos išorinius ženklus (iškvėpiamas oras, širdies plakimas ir kt.). Dalyvauja šeimos, grupės ir mokyklos bendruomenės veiklose. Prisideda prie šeimoje, grupėje ar mokykloje priimamų sprendimų. Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, supranta, kad visi žmonės yra lygūs, pasako keletą šalių panašumų ir skirtumų. Domisi ir dažniausiai laikosi šeimos, grupės, mokyklos, vietinės bendruomenės vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių.
FIZINIS AKTYVUMAS	Vaikas sėdi, šliaužia, ropoja pirmyn ir atgal, ko nors įsitvėręs pats	Stovėdamas vaikas pasistiebia, atsistoja ant kulnų, ilgiau

Vertybinė nuostata. Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminis gebėjimas. Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tiksliai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	atsistoja, stovi, eina laikydamasis ar savarankiškai. Tiksliai siekia daikto, jį pačiumpa ir laiko saujoje. Vaikas pastovi ant vienos kojos. Tiksliai skirtingu ritmu eina, apeina arba peržengia kliūtis, eina plačia linija. Bėga keisdamas kryptį, greitį, neprarasdamas pusiausvyros. Laikydamasis lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu. Veria ant virvutės didelės sagas, užsega lipdukais batus, ridena kamuolį abiem rankomis arba pakaitomis dešine ir kaire ranka.	išstovi ant vienos kojos. Eina ant pirštų galų, eina siaura linija, nesilaikydamas lipa laiptais aukštyr ir žemyn. Bėga, didindamas ir mažindamas tempą, šokinėja abiem ir ant vienos kojos. Dažniausiai taisyklingai laiko rašiklį, gana tiksliai atlieka judesius plaštaka ir pirštais bei ranka. Vaikas yra ištvermingas, bėga ilgesnius atstumus. Bėga pristatomuoju ar pakaitiniu žingsniu. Šoka į tolį, į aukštį. Žaisdamas laisvai koordinuotai juda, orientuojasi erdvėje. Dažniausiai vaikščioja, stovi, sėdi taisyklingai. Veiksmus su smulkiais daiktais atlieka vikriai, tiksliai ir kruopščiai. Tiksliai valdo pieštuką ir žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas. Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius.
KASDIENIO GYVENIMO ĮGŪDŽIAI Vertybinė nuostata. Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminis gebėjimas. Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą,	Vaikas ragauja įvairaus skonio ir konsistencijos maistą. Siekia savarankiškai valgyti, gerti iš puodelio. Suaugusiojo padedamas vaikas ruošia maistą: tepa, laužo, mirko. Pradedama tinkamai naudotis stalo įrankiais. Suaugusiojo padedamas naudojasi	Vaikas įvardija kelis maisto produktus, kuriuos valgyti sveika, ir kelis, kuriuos vartoti reikėtų saikingai. Dažniausiai savarankiškai naudojasi tualetu. Savarankiškai ar priminus plauna rankas, prausiasi veidą, čiaudėdamas ar kosėdamas

savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis.	tualetu, prausiasi ir šluostosi veidą, apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. Padeda į vietą vieną kitą daiktą. Pradedą laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėse.	prisidengia burną ir nosį. Šiek tiek padedamas savarankiškai apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. Sutvarko žaislus, su kuriais žaidė. Pažįsta šviesoforo spalvas, žino, ką jos reiškia; pasako, kad kelią pereiti reikia kartu su suaugusiuoju. Stebint suaugusiajam, saugiai naudojasi veiklai skirtais aštriais daiktais. Žino, į ką kreiptis pagalbos ištikus nelaimei. Vaikas išvardija, ko reikia valgyti daugiau, o ko mažiau, kad augtų sveikas. Savarankiškai ar priminus laikosi sutartų saugaus elgesio taisyklių grupėje, kieme, išvykose. Paaiškina saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis, buitinais prietaisais, aštriais daiktais ir sveikatai pavojingomis medžiagomis taisykles. Paaiškina, kad jo kūnas priklauso tik jam, sako „stop“, „ne“ reaguodamas į jo privatumą pažeidžiantį elgesį. Paaiškina, kokių profesijų žmonės gali padėti ištikus nelaimei. Žino pagalbos telefono numerį.
---	---	--

Jautraus kultūrinei įvairovei vaiko gebėjimai

Kultūrinė kompetencija: vaikai ugdomi gerbti ir suprasti skirtingas kultūras, tradicijas, kalbas ir papročius. Skatinama kultūrinė įvairovė ir tolerancija.

Globalus suvokimas: vaikai supažindinami su skirtingų tautų ir kultūrų ypatumais, skatinamas jų supratimas ir pagarba visoms kultūrinėms grupėms.

Tapti jautriam kultūrinei įvairovei vaikui padeda šios pasiekimų sritys: gebėjimas žaisti, emocijų suvokimas ir raiška, santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais, savireguliacija ir savikontrolė bei kalbų supratimas.

JAUTRUS KULTŪRINEI ĮVAIROVEI VAIKAS		
Pasiekimų sritis	Amžius (2-3 m.)	Amžius (4-6 m.)
GEBĖJIMAS ŽAISTI Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Esminis gebėjimas. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	Vaikas atsiliepia į artimų suaugusiųjų prisilietimus ir žaidinimus, kartoja labiausiai pasisėkusius ir pritarimo sulaukusius judesius ir garsus, ima jais žaisti, manipuliuoti. Vaikas žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku. Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių.	Žaisdamas su kitais vaikas stengiasi derinti žaidybinius veiksmus, vartoja kalbą vaidmeniui atlikti, žaidimo eigai aptarti ir nesutarimams spręsti. Drauge su kitais tikslingai kuria žaidimo erdvę, pritaiko vietą, atsirenka žaidimui reikalingas priemones, žaislus. Mokytojo paskatintas vaikas nesunkiai įsitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulius. Pats kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu. Žaisdamas su kitais vaikas lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai

		sprendžia kylančius nesutarimus. Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose.
EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminis gebėjimas. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	Mimika, kūno judesiais ir garsais vaikas išreiškia džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį. Patiria išsiskyrimo su tėvais nerimą ir džiaugsmą jiems sugrįžus. Išreiškia nerimą, pamatęs nepažįstamą žmogų. Atspindi suaugusiojo ar kito vaiko emocijų raišką. Vaikas pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus.	Vaikas pradeda suprasti, kad skirtingose situacijose jaučia skirtingas emocijas, jas pavadina, išreiškia mimika, balsu, judesiu, vaizdu. Atpažįsta kitų emocijas ir jausmus pagal veido išraišką, elgesį, veiksmus, jas atliepia, imituoja vaidmenų žaidimuose. Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti.
SANTYKIAI SU SUAUGUSIAIS IR BENDRAAMŽIAIS Vertybinė nuostata. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. Esminiai gebėjimai. Pasitiki mokytojais,	Vaikas atpažįsta ir džiaugiasi pamatęs juo besirūpinantį suaugusįjį, mėgsta apkabინimus, įsitraukia į bendravimą, kasdienę rutiną ir žaidimus. Domisi kitais vaikais, mėgdžioja jų veido išraišką, veiksmus. Vėliau vaikas drąsiai išbando ką nors nauja, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Ieško bendraamžių draugijos. Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo	Vaikas lengvai atsiskiria nuo tėvų ar globėjų, rodo pasitikėjimą mokytojais ir jų padėjėjais. Kalbasi, įsitraukia į veiklą su nepažįstamais žmonėmis, kai šalia yra mokytojas. Įsitraukia į suaugusiojo pasiūlytas bendras veiklas ir jas plėtoja, pats inicijuoja pokalbius ir bendras veiklas su

juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	iniciatyvų palaikymo, pagyrimo. Trumpam įsitraukia į bendrą žaidimą, pakaitomis su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu.	suaugusiuoju. Padedant mokytojui palaukia savo eilės, dalinasi žaislais, priima kompromisinį pasiūlymą. Galiausiai vaikas stengiasi geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiaisiais bei vaikais. Palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku. Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų ir natūraliai juos priima. Parodo supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai kultūrai. Supranta, kad gyvendamas grupėje turi susitarti dėl visiems priimtino elgesio. Suvokia savo veiksmų akivaizdžias pasekmes sau, kitiems ir visai grupei.
SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ Vertybinė nuostata. Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminis gebėjimas. Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų,	Vaikas gerai jaučiasi įprastoje saugioje aplinkoje. Nusiramina prigludžiamas kalbinamas, nešiojamas, klausydamas raminančio dainavimo. Vaikas yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką	Vaikas nusiramina kalbėdamas apie tai, kas jį įskaudino, supykde, nuvylė Įprastose kasdienėse situacijose pradeda susilaikyti nuo impulsyvių veiksmų, galinčių išprovokuoti nesutarimus, pakenkti kitiems. Primenant ir sekdamas suaugusiojo bei kitų vaikų pavyzdžiu laikosi grupėje numatytos tvarkos, susitarimų

bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	ir elgesį. Pradedą laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų	ir taisyklių. Vaikas pats taiko įvairius nusiraminimo, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems. Siekdamas tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas; vienas ir kartu su kitais ieško taikių išeičių, kad neskaudintų kitų. Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį. Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi.
KALBŲ SUPRATIMAS Vertybinė nuostata. Domisi žodiniaiais ir nežodiniaiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. Esminis gebėjimas. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio	Vaikas reaguoja į žodinį ir nežodinį bendravimą, dalyvauja abipusėje sąveikoje, atpažįsta ir reaguoja į aplinkoje pasikartojančius garsus, ritmus, judesius, vaizdus. Vaikas trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir ypatybių pavadinimus; greitai mokosi naujų žodžių. Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais.	Vaikas išklauso, supranta ir reaguoja į tai, ką jam sako, aiškina suaugusysis ar vaikas; supranta ir reaguoja į kelis vienas paskui kitą sekančius prašymus; atpažįsta, kai kalbama ne gimtąja kalba. Klausosi tiesiogiai atliekamų ir įrašytų, skaitomų, pasakojamų, deklamuojamų ir dainuojamų kūrinų, įvairaus stiliaus ir turinio tekstų. Vaikas klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro

tekstus.		elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių. Suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje vaikas seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę; supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau.
----------	--	---

Kūrybingo vaiko gebėjimai

Kūrybinė saviraiška: vaikai skatinami išreikšti save per meną, muziką, šokį, vaidinimus ir kitą kūrybinę veiklą. Lavinama jų vaizduotė, inovatyvumas ir originalumas.

Problemų sprendimas kūrybiškai: vaikai mokomi mąstyti kūrybiškai, ieškoti nestandartinių sprendimų, eksperimentuoti ir būti atviriems naujoms idėjoms. Tapti kūrybingu vaikui padeda šios pasiekimų sritys: gebėjimas žaisti, meninės raiškos, estetinis suvokimas ir kūrybiškumas.

KŪRYBINGAS VAIKAS		
Pasiekimų sritis	Amžius (2-3 m.)	Amžius (4-6 m.)
GEBĖJIMAS ŽAISTI Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Esminis gebėjimas. Individually ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus:	Vaikas atsiliepia į artimų suaugusiųjų prisilietimus ir žaidinimus, kartoja labiausiai pasisėkusius ir pritarimo sulaukusius judesius ir garsus, ima jais žaisti, manipuliuoti. Vaikas žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku. Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. Individually ar dviese žaidžia	Žaisdamas su kitais vaikas stengiasi derinti žaidybinius veiksmus, vartoja kalbą vaidmeniui atlikti, žaidimo eigai aptarti ir nesutarimams spręsti. Drauge su kitais tikslingai kuria žaidimo erdvę, pritaiko vietą, atsirenka žaidimui reikalingas priemones,

režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių.	žaislus. Mokytojo paskatintas vaikas nesunkiai įsitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulius. Pats kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu. Žaisdamas su kitais vaikas lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose.
MENINĖ RAIŠKA Vertybinė nuostata. Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai. Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis,	Dailė. Vaikas emociškai reaguoja, ima, apžiūrinėja ir kitaip tyrinėja jam patrauklius kontrastingus, ryškius objektus, skirtingos faktūros paviršius. Kuria statinius, lipdinius, keverzones. Muzika. Vaikas intuityviai domisi, tyrinėja garsų pasaulį balsu, aplinkoje esančiais daiktais, instrumentais. Gestais ir čiaušėjimu reaguoja į lopšines, žaidinimus su judesiais,	Dailė. Vaikas noriai, drąsiai išbando naujas vizualinės raiškos priemones, medžiagas, jas tyrinėja. Komentuoja savo ar kitų sukurtus grafinius ir erdvinius kūrinius, tai, ką sukūrė, papildo pasakojimu. Vaikas eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis

atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	ritminius ir melodinius darinius. Vaikas apžiūrinėja, tyrinėja muzikos instrumentus, aplinkos daiktus, jais išgauna garsus. Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. Šokis. Vaikas drąsiai tyrinėja erdvę, juda natūraliai ir spontaniškai, reaguoja į suaugusiojo judesius ir bando juos imituoti. Išgirdęs muziką instinktyviai laisvai juda. Atlieka paprastus ratelius ir dainuojamuosius žaidimus. Natūraliai ir džiaugsmingai šoka ir individualiai, ir drauge su kitais. Teatras. Vaikas išbando balso, kūno ir mimikos raiškas ir priemones, siekdamas emocinio poveikio aplinkiniams pasirenka pritarimo sulaukusias raiškas.	technologijomis. Kuria darbus, pasižyminčius fantastinėmis detalėmis, grafiniais ženklais. Turi išankstinę kūrybinę sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti. Muzika. Vaikas aiškiai skiria kalbėjimą nuo dainavimo, tyrinėja savo balso galimybes. Tyrinėja įvairesnius garso išgavimo būdus pasitelkdamas kūno perkusiją, gamtos medžiagas, muzikos instrumentus ir kitus daiktus. Individualiai ir su kitais dainuoja autorines ir liaudies dainas dažniausiai tiksliai intonuodamas. Vaikas tyrinėdamas ir išbandydamas garsų pasaulį balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais, lygina, apibūdina, grupuoja garsus. Dainuoja sudėtingesnio ritmo, melodijos, platesnio diapazono vienbalses dainas, jas gana tiksliai intonuoja, įsiklausydamas į savo ir draugų dainavimą. Šokis. Vaikas tyrinėja šokio tempą,
--	--	--

		ritmą, judesių derinius, susieja spontaniškus judesius su šokio elementais. Juda rateliu dešinėn ar kairėn, pirmyn, atgal, įsivaizduojama linija. Improvizuodamas panaudoja atrastus naujus judėjimo būdus. Vaikas siūlo naujus šokio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas, charakteringus veikėjų judesius. Šoka sudėtingesnius autorinius ir liaudies šokius bei ratelius. Teatras. Vaidmenų žaidimų metu vaikas tyrinėja pažįstamas socialines situacijas, girdėtų pasakų epizodus, sąmoningai pasirenka patrauklius vaidmenis. Kurdamas vaidmenį naudoja išraiškingus kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas, pradeda kurti dialogą tarp veikėjų. Kuria lėlių, šokio, dramos, operos „spektaklius“ kartu su kitais vaikais, drąsiai improvizuoja
--	--	---

		„bendraudamas“ su jų kuriamais veikėjais.
ESTETINIS SUVOKIMAS Vertybinė nuostata. Domisi, gėrissi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. Esminis gebėjimas. Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.	Vaikas reaguoja ir trumpam sutelkia dėmesį, kai yra emocingai kalbinamas, kai mato įvairias mimikas, judesius, įvairių spalvų ir formų daiktus, kai girdi muzikos garsus. Judesiais, krykštavimu parodo, kad girdi pažįstamą melodiją, mato pažįstamą žmogų, žaislą, paveikslą. Vaikas emocingai reaguoja girdėdamas garsų, intonacijų sąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. Skirtingai reaguoja į estetinio patyrimo kontrastus. Turi savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką.	Vaikas pasako savo įspūdžius, nuomonę apie išklausytą muziką, matytą šokį, vaidinimą, dailės kūrinius, gamtos ir aplinkos daiktus ir reiškinius; pastebi ir apibūdina kai kurias jų detales. Reaguoja į kitų nuomonę. Vaikas įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles ir normas, žaismingai stulbinti. Atpažįsta meno paskirtis ir kontekstus, patirtus meno kūrinius susieja su savo asmenine raiška. Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimą, šokį, jų siužetus, veikėjus, nuotaiką; gamtoje ir žmogaus sukurtoje aplinkoje kilusius vaizdinius. Siūlo, kaip savo aplinkoje ir už mokyklos ribų panaudoti tai, kas jam patinka ir priimtina. Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakydamas vieną kitą argumentą.
KŪRYBIŠKUMAS Vertybinė nuostata.	Vaikas pastebi ir smalsiai, gyvai reaguoja į aplinkoje esančius	Veikdamas vaikas pasitelkia vaizduotę, išbando, kaip

Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Esminis gebėjimas. Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.	pažįstamus ir naujus vizualius ir garsinius stimulus. Vaikas pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atrasdamas naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais.	įvairios medžiagos, priemonės ir daiktai gali būti naudojami skirtingais būdais siekiant kūrybinio rezultato. Įprastus veikimo būdus papildo naujais netikėtais judesiais, garsais, pasakojimu, grafinais vaizdais, keičia objektų paskirtį. Vaikas domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai.
--	--	--

Ugdymo turinys įgyvendinamas per visą vaiko buvimą grupėje: jam valgant, ruošiantis ilsėtis, eiti į lauką, bendraujant, spontaniškai žaidžiant ar dalyvaujant pedagogų organizuotoje veikloje. Turinys pedagogui leidžia kūrybingai organizuoti savo veiklą, ją įvertinti ir koreguoti, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko amžių, jo patirtį, vaiko bei grupės individualumą, gali laisvai rinktis ugdymo(-si) būdus, metodus, lanksčiai, kūrybiškai taikyti siūlomą ugdymo turinį: planuoti veiklą, parinkti ugdomąją medžiagą ir pan., įtraukti vaikus į veiklą, pasiūlyti įdomią temą, idėją, problemą, sumanymą, ką būtų galima veikti, kurti, eksperimentuoti, tirti, atrasti, pamatyti.

V SKYRIUS

VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĖSTINUMAS

Vaiko pasiekimai – tai ugdymosi procese įgyti vaiko gebėjimai, žinios ir nuostatos.

Vaikų ugdymo(-si) pažanga – tai vaikų pasiekimų ūgtelėjimas per tam tikrą laiką.

Vaiko pasiekimų vertinimas yra nuolatinis informacijos kaupimas apie įgyjamus vaiko gebėjimus, ugdymo(-si) pasiekimus, daromą pažangą. Atliekant vaikų pasiekimų vertinimą vadovaujamės šiais principais:

Lėtojo ugdymo(-si) principas – laikomasi nuostatos, kad kiekvienas vaikas pažangos link juda savo tempu;

Reflektyvaus ugdymo(-si) principas – laikomasi nuostatos, kad vaikų veiklos ir jų rezultatai, emocijos, tolesnis veikimas apmąstomi, aptariami ir numatomi su vaikais drauge pagal jų gebėjimus;

Ištraukties principas – laikomasi nuostatos, kad pažangą pasiekti ir užgelėti gali kiekvienas vaikas.

Vaiko pasiekimų vertinimas – tai nuolatinis informacijos apie vaiką, jo ugdymosi ypatumus ir daromą pažangą kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas.

Vaiko pasiekimai ir pažanga vertinama pagal aštuoniolika vaiko ugdymosi pasiekimų sričių su esminėmis nuostatomis ir gebėjimais, kuriuos vaikas įgyja iki šešerių metų. Vertinimo tikslas – pažinti vaiką, nustatyti jo pasiekimų lygį. Pagrindiniai vaiko pasiekimų vertintojai yra grupių mokytojai. Vaiko pasiekimų vertinime dalyvauja tėvai (globėjai, rūpintojai), logopedas, socialinis pedagogas, kūno kultūros mokytojas. Pirminis vaiko pažinimas prasideda nuo pokalbių su tėvais (globėjais, rūpintojais) apie vaiką. Vaikui pradėjus lankyti įstaigą, išsiaiškinami tėvų (globėjų, rūpintojų) lūkesčiai, surenkama jų nuomonė apie vaiko gebėjimus, individualius ypatumus. Vaikas vertinamas kasmet mokslo metų pradžioje (pirminis vertinimas) ir mokslo metų pabaigoje (pakartotinis vertinimas). Išanalizavus vaiko aplanke sukauptą medžiagą, pagal Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi Pasiekimų aprašo 18 pasiekimo sričių: kasdienio gyvenimo įgūdžiai, fizinis aktyvumas, emocijų suvokimas ir raiška, savireguliacija ir savikontrolė, savivoka ir savigarba, santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais, aplinkos pažinimas, matematinis mąstymas, skaitmeninis sumanumas, kalbų supratimas, kalbinė raiška, estetinis suvokimas, meninė raiška, kūrybiškumas, tyrinėjimas, problemų sprendimas, gebėjimas žaisti, mokėjimas mokytis, pasiekimų žingsnius parengiama vaikų pasiekimų diagrama.

Informacijos apie vaikų pasiekimus ir pažangą rinkimo metodai ir būdai: vaiko stebėjimas natūralioje kasdieninėje veikloje (faktų rinkimas, atskirų situacijų aprašymas, pokalbiai su vaiku), pokalbis su vaiko tėvais, vaiko veiklos ir kūrybos darbelių analizė. Vertinimo medžiaga kaupiama vaiko pasiekimų aplanke.

Informacijos apie vaiko pasiekimus ir pažangą panaudojimas

Informacija apie individualius vaiko pasiekimus ir pažangą tėvams (globėjams, rūpintojams) pateikiama individualių pokalbių metu visus metus ir susitikimuose su tėvais

(globėjais, rūpintojais) mokslo metų pradžioje pirminio vertinimo metu ir mokslo metų pabaigoje pakartotinio vertinimo metu.

Rengiantis pokalbiams su tėvais (globėjais, rūpintojais) peržiūrima visa sukaupta medžiaga apie kiekvieno vaiko pasiekimus, iš anksto apmąstoma, kokiais vaiko pasiekimais reikėtų pasidžiaugti, kas sekasi sunkiau ir ką reikia tobulinti.

Vaiko aplanke sukaupta medžiaga gali būti peržiūrima su vaiku, pasidžiaugiama jo darbeliais, ypatingais pasiekimais, aptariami ugdymo(-si) sunkumai. Sukaupta informacija panaudojama planuojant tolimesnį ugdymo(-si) procesą. Informacija sukaupta vaiko aplanke yra konfidenciali. Ikimokyklinio ugdymo mokytojai ir priešmokyklinio ugdymo mokytojai aptaria vaikų ugdymo(-si) pasiekimus ir problemas susitikimo metu ir vaiko aplankas perduodamas priešmokyklinio ugdymo mokytojui.

Vaikų pažanga ir pasiekimai vertinami remiantis Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašu.

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Raseinių rajono savivaldybės administracija
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl pritarimo Raseinių r. Nemakščių Martyno Mažvydo gimnazijos ikimokyklinio ugdymo programai
Dokumento registracijos data ir numeris	2025-03-05 Nr. M-141
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Arvydas Nekrošius Meras
Parašo sukūrimo data ir laikas	2025-03-05 16:59
Parašo formatas	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2025-03-06 00:02
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2020-11-16 12:42 - 2025-11-15 23:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	-
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	IU programa_Nemakščiai.docx
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20250226.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2025-03-06)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2025-03-06 nuorašą suformavo Dalia Mačiulaitienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Raseinių r. Nemaškčių Martyno Mažvydo gimnazija
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL RASEINIŲ R. NEMAKŠČIŲ MARTYNO MAŽVYDO GIMNAZIJOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOS PATVIRTINIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2025-03-06 Nr. V1-23
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Dalia Mačiulaitienė Direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2025-03-06 09:53
Parašo formatas	Einamojo galiojimo (XAdES-EPES)
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	SK ID Solutions EID-Q 2021E
Sertifikato galiojimo laikas	2025-01-25 12:23 - 2030-01-25 23:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	-
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	IU programa.pdf
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20250226.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2026-02-11)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2026-02-11 nuorašą suformavo Laima Margienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2026-02-11 Dokumentų valdymo sistema „Kontora“